

LETTER

بحثی در ضرورت تاریخ نگاری پزشکی

On the Importance of Medical History Writing

Manizheh Abdollahi
Department of Persian Literature & Language, Paramedical College, Shiraz University of
Medical Sciences, Shiraz, Iran
Correspondence: Manizheh Abdollahi; Department of Persian Literature & Language,
Paramedical College, Meshkinfam Street, Shiraz, Iran;
abdollahi@rhm.ir; Manijeh.abdollahi@gmail.com

منیژه عبدالهی

بخش فارسی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم
پزشکی شیراز، شیراز، ایران
نویسنده مسئول: منیژه عبدالهی، ایران، شیراز، خیابان
مشکین فام، دانشکده پیراپزشکی، بخش فارسی
abdollahi@rhm.ir;
Manijeh.abdollahi@gmail.com

Received: 28 Jan 2012; Accepted: 29 Jan 2012; Online published: 31 Jan 2012
Research on history of Medicine/ 2012 Feb; 1(1): 21-22

تاریخ را به دشواری می‌توان تعریف کرد زیرا مفهومی است که به صور گوناگون به آن ارجاع داده می‌شود و می‌تواند ارزش‌ها، نظام‌های اعتقادی، هنجارها، معناها، شیوه‌های زندگی، نهادهای اجتماعی، رسوم و آداب، زبان و گفتمان، زیباشناسی و هنر، و به طور کلی هویت یک ملت و یا در سطحی جهانی و عام، بشریت را در بر گیرد. با این حال مهم‌ترین شرط لازم برای ادراک تاریخ، ادراک زمان است که گذشته و حال و آینده را به صورت روندی مداوم و خطی به یکدیگر پیوند می‌زند و به جهت همین سیر خطی است که تاریخ از ساخت زمان دوری که اسطوره و حماسه را می‌سازد، متمایز می‌شود. روایت‌های تاریخی ابتدا به شکل نوشته‌های سنواتی و ثبت واقعیت‌های دوره‌ای بروز کرد که اهدافی کاملاً عملی را دنبال می‌کردند. چنان‌که نوشته‌های معابد مصر باستان مشاهدات آسمانی و طغیان سالیانه‌ی نیل را که برای زندگی مردم و کشاورزی اهمیت حیاتی داشت، ثبت می‌کردند. در یونان باستان در حدود سده‌های هفتم و هشتم پیش از میلاد، تاریخ گسترده‌ی بیشتری یافت و تلاش کرد تا مرزهای دورتری در گذشته را در بر گیرد. در پی همین گسترش معنایی تاریخ بود که یونانی‌ها توصیف منظم امر واقع را به محدوده‌ی تاریخ افزودند پس در دیدگاه ایشان تاریخ به طور کلی هر گونه توصیفی را شامل می‌شد. از این‌رو ارستو «تقریر منظم اطلاعات درباره‌ی پدیده‌های طبیعی» را تاریخ نامید و به‌عنوان نمونه جانورشناسی توصیفی را «تاریخ جانوران» نام داد.¹ پس از ارستو این سنت ادامه یافت، چنان‌که تنوفراست شاگرد ارستو، گیاهشناسی توصیفی را «تاریخ نباتات» نامید.²

- 1- Yerofeof, 1981: 11.
- 2- Ibid

پس از گذر سده‌ها و تکامل فن تاریخ‌نویسی از یکسو و گسترش علوم و فنون از سوی دیگر، راه برای نگارش تاریخ‌های اختصاصی در حوزه‌های مختلف دانش و فن و هنر و فلسفه و نیز آن‌چه مورد توجه اختصاصی این مجله است، یعنی "تاریخ پزشکی" باز هم گشوده‌تر گردید. به دیگر سخن می‌توان گفت مباحث اصلی درباره‌ی سیر تاریخی علم پزشکی از کهن‌ترین روزگار تاکنون و از دوره‌ی کاهنان و جادوگران ابتدایی تا دانش نوین پزشکی، ریشه در یکی از کهن‌ترین فعالیت‌های ذهنی بشر دارد که همواره می‌کوشیده است جهان اطراف خود را تبیین و توصیف کند و دریابد آن‌چه را که در زمان حال در دسترس دارد، پس از طی چه مراحل به او رسیده است. از این‌رو نشریه حاضر تلاش دارد تا در راستای این‌گونه مطالعات، بحث و گفت‌وگو درباره‌ی تاریخ پزشکی را به‌عنوان هدف اصلی، فراروی خود قرار دهد. هم‌چنین بررسی مکتب‌ها و روش‌های فکری مختلف در طول دوران تدوین علم پزشکی و نیز کنکاش در بسترها و پیش‌فرض‌های مختلف که با شیوه‌های عملی پزشکی گره خورده‌اند، از دیگر اهداف این مجله است. این مجله هم‌چنین می‌کوشد تا مباحثی را درباره‌ی نظریه‌های تکامل در پهنه‌ی علوم پزشکی و به تعبیری دیگر فلسفه‌ی پزشکی گسترش دهد، به‌این امید که ارزش‌های والایی را که عملاً در این شیوه‌های فکری متبلور شده است، بر همگان مکشوف سازد.

به یاد داشته باشیم همین لحظه‌ی حال که در آن دم می‌زنیم و این سطور رقم می‌خورد، درلحظه‌ی بعد به تاریخ می‌پیوندد و این تاریخ نگار است که می‌کوشد تا آن را ثبت و ضبط کند تا دیگر زندی سرگشته و سودایی نگوید: کو کوزه‌گر و کوزه‌خر و کوزه‌فروش...

در تحقق اهداف ذکر شده که بسیاری از آن‌ها بدیع می‌نماید و برای نخستین بار مطرح می‌شود، به پشتیبانی پژوهندگان و دانشمندان فرهیخته چشم دوخته‌ایم. امید آن‌که سلسله مباحثی که در این نشریه مطرح می‌گردد بتواند از روی حقایق ارجمند و تاکنون پنهان‌مانده در حوزه‌ی تاریخ پزشکی و به‌ویژه پزشکی ایرانی، پرده بردارد و آن‌ها را در معرض اطلاع و قضاوت همگان قرار دهد.

همتم بدرقه‌ی راه کن ای طایر قدس
که دراز است ره مقصد و من نو سفرم

Reference

Yerofeof NA. *What is the history?* Translated by Taghizad M. Tehran: Javan. 1980. [In Persian]

